

Referat la geografie

Obiectiv: informații despre o țară din Europa de nord (la alegere).

Finlanda

Finlanda (în finlandeză, Suomi, "țara celor o mie de lacuri), republică în nordul Europei, învecinată la nord cu Norvegia, la est cu Rusia, la sud cu Rusia și Golful Finlandei, la sud-vest cu M. Baltică, și la vest cu Golful Botnic și Suedia. Aproape o treime din țară se află la nord în Cercul Arctic. Aria Finlandei, incluzând cei 33 551 km² de apă din interiorul țării, are un total de 338 145 km². Helsinki este capitala și cel mai mare oraș al Finlandei.

Teren și resurse

Finlanda este o țară ce are în compoziție 60 000 de lacuri, cele mai mari fiind Saimaa, Inari, și Päijänne. Arhipelagul Ahvenanmaa (Insulele Lland) se află în sud-vestul Finlandei, înăuntrul M. Baltice și conține 6 500 de insule. Principalele râuri ale Finlandei sunt Tornio, Muonio, Kemi și Oulu. Dar numai Oulu poate fi navigat de marile ambarcațiuni. Țara este alcătuită din foarte multe podișuri, cu altitudini medii de 120 până la 180 m. Terenul este în general neted; ținuturile deluroase sunt mai proeminente în nord, munții se află în nord-vestul extrem. Muntele Haltia (1 324 m) în nord-vest, aproape de granița norvegiană, este cel mai înalt vârf al Finlandei. Extrema nordică a Finlandei, ce se întinde de-a lungul Cercului Arctic, este cunoscută sub numele de Laponia.

Plante și animale

Aproximativ trei pătrimi din Finlanda este acoperită de păduri. Excepție face extrema sudică, unde sunt arini, arțari și ulmi, pădurile sunt majoritatea de conifere, dominate de molizi și pini. În Finlanda trăiesc aproape 1 200 de specii de plante și ferigi și vreo 1 000 de varietăți de licheni. Printre animalele sălbatice se numără: urșii, lupii și vulpea polară, toate găsite mai ales în zona cea mai puțin populată din regiunile de nord. Renul, domesticit de sami(laponi), a dispărut în sălbăticie. Cuiburile găștelor sălbatice, lebedelor, ptarmiganului și fluierarului auriu sunt peste tot cuprinsul nordului Finlandei. Printre peștii de apă dulce se încadrează bibanii, somonii, păstrăvii și știucile. Principalii pești de apă sărată sunt codul, scrumbia și egrefinul. Balenele pot fi observate de pe coastă.

Solurile

Soluri cenușii de munte predomină ținuturile interioare. Treimea nordică a Finlandei este acoperită de mlaștini amestecate cu turbă. Cele mai fertile soluri sunt în sud, câmpiile de coastă, care sunt formate din argilă marină.

Clima

Datorită influenței moderate a apelor ce o înconjoară, climatul Finlandei este mai puțin sever decât s-ar fi așteptat. Temperatura medie în luna iulie în sud este de 15.6°C; în februarie este de aproximativ -8,9°C. Precipitațiile (ploaia și ninsoare) sunt

în medie de 460 mm în nord și 710 în sud. Un mic strat de zăpadă acoperă pământul în sud pentru 4-5 luni (pe an) și pentru 7 luni în nord.

Resurse naturale

Pădurile sunt cea mai valoroasă resursă naturală a Finlandei. Molidul, pinul și mesteacănul auriu sunt principalele specii exploatare în scop economic. Singurii combustibili sunt lemnul și turba. Finlanda are depozite de metal printre care cupru, zinc, fier, nichel care sunt exploatare. Plumbul, vanadiul, argintul și aurul sunt extrase pentru comercializare. Granitul și calcarul sunt minerale abundente.

Populația

Populația Finlandei este una scandinavo-baltică. Vorbitorii de limbă finlandeză constituie mai mult de 93% din populație, iar vorbitori de limbă suedeză sunt cei mai mulți în I-lele Lland, aproape 6% . În nordul îndepărtat mai sunt Sami; care constituie 2 500 de oameni ce înseamnă 1% din populație. Deși minoritatea suedeză este în scădere, suedezii au un partid politic, câteva școli proprii și câteva instituții separate.

Aproximativ 60% din populație este urbană. Finlandeza și Suedeza sunt limbile oficiale. Finlandeza este o limbă fino-ugrică. Cei ce vorbesc suedeza sunt aflați în special în regiunile de sud-vest, în insulele Lland. Sami vorbesc sameză (laponă), un dialect al finlandezei. Biserica Evanghelică Luterană a Finlandei este principala Biserică Națională, aproape 90% din populație îi sunt membri, libertatea cultului este, în orice caz, garantată tuturor religiilor. Biserica Ortodoxă, tot o Biserică Națională, a scăzut brusc în membri de la sfârșitul Al Doilea Război Mondial.

Caracteristicile populației

Finlanda are o populație de 5 098 754 (estimare din 1 994). Aceasta ne conferă o densitate de numai 15 oameni/km², făcând din Finlanda una dintre cele mai rare țări din Europa care poate avea o densitate atât de scăzută. Mai mult de două treimi din populație trăiește în treimea sudică a țării. Sporul natural este foarte mare, limitele de vârstă fiind de aproximativ 73 de ani pentru bărbați și 77 de ani pentru femei în 1 990.

Limitele teritoriale

Finlanda este împărțită în 12 provincii, fiecare administrată de un guvernator ales de către președinte. Provinciile se numesc Ahvenanmaa, Hame, Keski-Suomi, Kuopio, Kzmi, Lappi, Mikkel, Oulu, Pohjois-Karjala, Turku Ja Pori, Uusimaa și Vaasa. Ahvenanmaa are o autonomie considerabilă cu propriul său parlament.

Principalele orașe

Helsinki are o populație de aproximativ 515 765 (estimare din 1 994) de locuitori. Asemenea statutului guvernamental sunt intelectualitatea, fabricile și centrele de comerț ale Finlandei. Următoarele mari orașe sunt: Espoo (186 507 loc.), Tamere (179 251 loc.) și Turku, cea dintâi capitală din Finlanda(162 370 loc.).

Educație

Școala este gratuită și obligatorie în Finlanda între 7 și 16 ani. De fapt, acolo nu există analfabeți. Ca o adăugare a școlilor primare și secundare normale, Finlanda are un sistem vast de educație a adulților ce constă în licee, academii și institute pentru muncitori. Facilitățile educaționale pentru adulți sunt administrate în mod privat de municipalități sau provincii și primesc subvenții de la acestea.

Scolile elementare și secundare

Educația obligatorie constă în șase ani școală primară și trei ani secundară. În 1992 aproximativ 394 300 de copii se duceau la 4 230 de școli primare și 324 000 studenți se duceau la 1 100 școli secundare. Finlanda menține un sistem educație secundară pentru elevii cu vocații, cu școli de comerț, arte, meserie, științe comune, agricultură, tehnologie; însumând aproximativ 123 296 de elevi în 1991.

Universități și colegii

Instituțiile de educație superioară ale finlandezilor, care includ 13 universități și câteva colegii și școli profesionale, conțineau mai mult de 188 000 de studenți în 1992. Cea mai mare universitate fiind Universitatea din Helsinki. Stabilită original la Turku în 1 640, universitatea a fost mutată la Helsinki în 1 828. Alte mari instituții de educație superioară sunt: Universitatea din Turku(1 919), Școala de economie și administrație a comerțului(1 911), Universitatea din Tampere(1 966) și Universitatea din Oulu(1 958).

Cultură

După cucerirea triburilor Finlandeze de către Suedezi la începutul secolului al 12-lea, cultura indigenă a fost orientată spre o extindere dominată de influențele suedezilor, care durează până în prezent. Printre localnici, poemele epice tradiționale au continuat să fie cântate de acompaniamente ca kantele, și sculptura în lemn și decorarea carpetelor cu tradiționala spirală, swastika(un simbol antic) și desenele geometrice simple și-au continuat tradiția. Printre clasele educate, totuși, a predominat cultura suedeză. Suedeza era vorbită și, cu rare excepții, era și limba în care era scrisă literatura. Pentru că stilurile artei și arhitecturii suedeze erau mult derivate, multe construcții și creații ale artei finlandeze reflectă influențe italiene, germane, flamande, și altele europene. În secolul 19, totuși, finlandezii educați au început să înlățească din tradițiile populare ale țării lor. În același timp, o nouă literatură finlandeză a ieșit la iveală și stilurile tradiționale ale Finlandei au apărut în număr mare în artă și arhitectură. Sauna, o baie cu aburi produsă de apa vărsată peste pietre încălzite, este o invenție finlandeză și încă un centru al vieții sociale.

Biblioteci și muzee

Finlandezi sunt un popor ce iubesc cartea, deci bibliotecile și muzeele fac parte, fără nici o îndoială, din cultura lor. Biblioteca din Helsinki(1 860) are

aproximativ 2.1 milioane de volume. Biblioteca universității din Helsinki, cu circa 2.6 milioane de volume, servește ca bibliotecă națională. Laolaltă, Finlanda are peste 1500 de biblioteci în toată țara. De la Al Doilea Război Mondial, numărul muzeelor a crescut cu mai mult de 300. Muzeul național al Finlandei (1893), în Helsinki, conține colecții comparative etnografice, finlandeze și fino-ugrice, cât și un departament arheologic. Alte muzee sunt: Mannerheimul, Municipal, Ateneul din Helsinki și Muzeul de Artă din Turku.

Muzica

Finlanda posedă o bogată muzică populară și o mare varietate de muzică cântată în biserică, prima adunare de acest fel este pomenită din antichitate și totuși, este cel mai târziu dezvoltată, de la trecerea la creștinism a finlandezilor în secolul 12. Pe perioada Reformei, cântecul Gregorian și alte melodii vocale de biserică, anterior în latină, au fost adaptate la limba finlandeză.

Cultivarea muzicii laice a început în secolul 17. O orchestră de amatori a fost formată în cea dintâi capitală, Turku, și deja, în 1640 muzica făcea parte din programul de studiu al universității din Turku.

Dezvoltarea muzicii clasice finlandeze a început pe la mijlocul secolului 19, mai ales ca un rezultat al muncii și predării a doi muzicieni germani: compozitorul Fredrik Pacius și, dirijorul și culegătorul de cântece populare finlandeze, Richard Friedrich Faltin. Martin Wegelius este primul compozitor important, asemenea influențat mult de dezvoltarea muzicii clasice finlandeze ca director al Conservatorului din Helsinki. Prietenul său finlandez și contemporan, compozitorul Robert Kajanus, a prezentat muzica finlandeză publicului din vestul Europei ca dirijor al Orchestrei Municipale din Helsinki.

Până la sfârșitul secolului 19 muzica germană influența mult compozitorii finlandezi. Pacius, Faltin, Wegelius și Kajanus, toți au cultivat muzică populară în munca lor, dar Jean Sibelius, studentul lui Kajanus, a creat un adevărat stil de muzică națională și a câștigat recunoașterea internațională a muzicii finlandeze.

În 1993, în decembrie noua Operă Națională a Finlandei (ce are 1385 locuri) își deschidea porțile în Helsinki, acesta este locul în care artiștii Operei Naționale Finlandeze și Baletul Național finlandez se vor simți ca acasă. Finlanda a produs multe opere de distincție în acești ani, cu ajutorul compozitorilor ca Aulis Sallinen, Einojuhani Rautavaara, Erik Bergman și Joonas Kokkonen. După ce Finlanda a devenit independentă în 1917, compozitorii moderni ai Finlandei au crescut în număr, fiind interesați de varietatea tendințelor moderne.

Economie

Producția națională a Finlandei în 1994 (schema Băncii Mondiale, cotele din 1992 și 1994) a fost de aproximativ 95.8 milioane de dolari americani, cu un venit mediu de aproximativ 18 850 de dolari. Averele prezente a Finlandei și natura mult industrializată a economiei se aseamănă perfect cu situația din 1945. Al Doilea Război Mondial a lăsat Finlandei mari probleme economice, împreună cu marea inflație, șomajul și un bilanț comercial nefavorabil. Sectorul industrial este ulterior extins rapid, pentru a satisface exact cerințele fostei Uniuni Sovietice. După întârziatul 1960 mai mulți oameni erau angajați în industrie decât în agricultură și silvicultură la un loc, în orice caz, pădurile și industria bazată pe lemn au rămas, și rămân, temelia economiei, dacă ne orientăm după cele 40% din câștigurile încasate

din export. Bilanțul economic a valorificat remarcabil în perioada de după 1989. Cu excepția serviciului public, industria și comerțul sunt private. Guvernul, oarecum, exercită un control considerabil în economie prin numeroase dispoziții legale. Cheltuielile bugetare din perioada 1990-1994 de circa 36.4 milioane de dolari sunt recuperate cu 35.9 milioane de dolari.

Agricultura

Cultivarea pământului în Finlanda se face mai ales înspre regiunile de coastă fertile; numai 9% din toată regiunea sunt cultivate. Aproape 80% din ferme au mai puțin de 20 de hectare. Nu mai mult de 20% din fermieri angajează frecvent muncitori plătiți. În 1995 producția aproximativă (în tone) a culturilor agricole a fost: orz, 1.7 milioane; sfeclă de zahăr, 1.1 milioane; ovăz, 1.1 milioane; cartofi, 798 000; și grâu, 379 000. Creșterea de animale înregistrează: 5.6 milioane de păsări domestice, 1.1 milioane de vite, 1.4 milioane de porci, 333 000 de reni și 158 600 de oi.

Finlanda este ce s-a adaptat rapid cerințelor, în ciuda lucrurilor nefavorabile pe care le-a întâmpinat.

Bibliografie: Microsoft Encarta 98 Encyclopedia.

